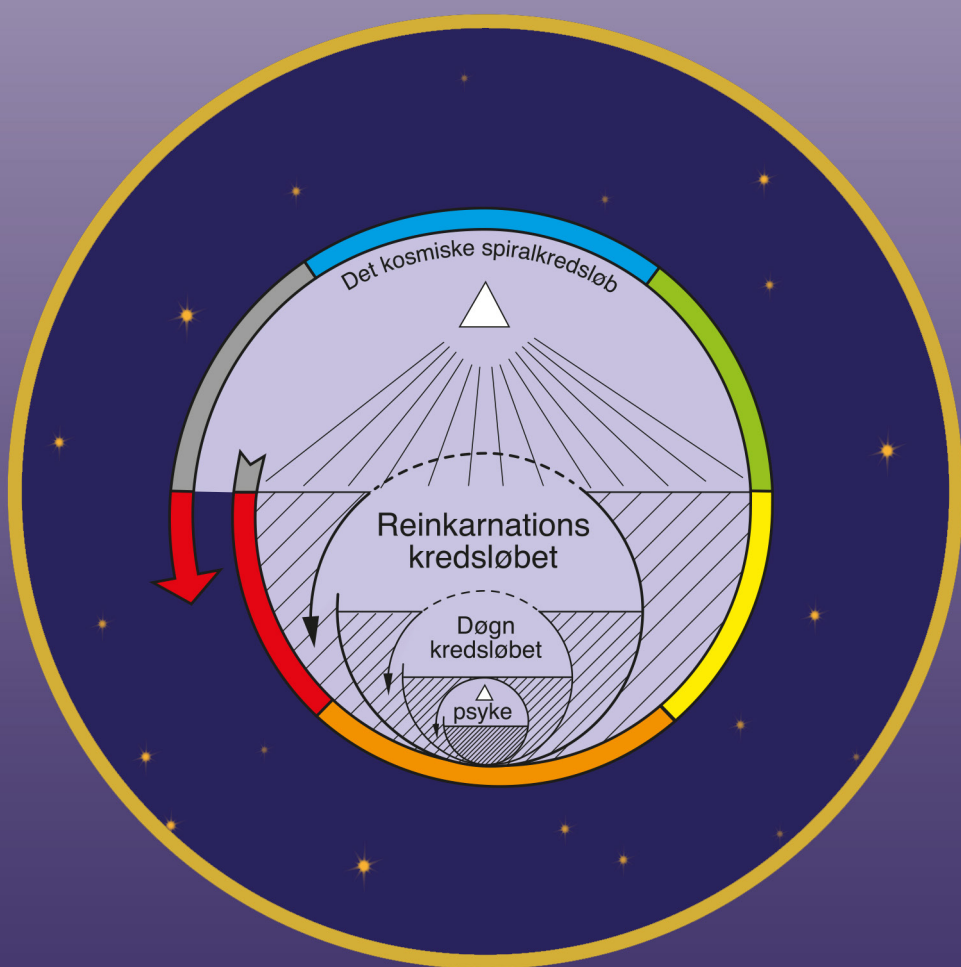

Sv. Å. Rossen

MARTINUS KOSMOLOGI

ET UNIVERSELT VERDENSBILLEDE

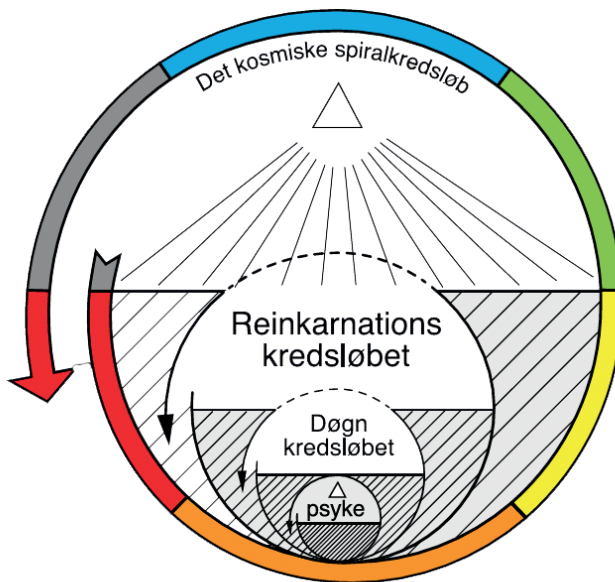

SKRIVEFORLAGET

Sv. Å. Rossen

MARTINUS KOSMOLOGI

et universelt verdensbillede

Sv. Å. Rossen

SKRIVEFORLAGET

Af samme forfatter

Døden eksisterer ikke, Borgen 1985

Livets mening, Borgen 1993

Martinus' kosmiske verdensbillede i hovedtræk, Borgen 1999

Martinus' verdensbillede, et idehistorisk studium, Kosmologisk Information 2008

Vejen til kosmisk bevidsthed, Skriveforlaget 2019

MARTINUS KOSMOLOGI
Copyright © 2021 Sv. A. Rossen
All rights reserved
Udgivet 2021 af Skriveforlaget, København
Bogen er sat med Palatino Linotype
1. e-udgave
ISBN 978-87-93958-75-3

Denne bog er beskyttet i medfør af gældende dansk lov om ophavsret. Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder for eksempel, at kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Copydan Tekst & Node. Dog er det tilladt at bringe korte uddrag i omtale eller anmeldelser.

www.skriveforlaget.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	9
Et universelt verdensbillede	10
Indledning.....	10
Martinus' verdensbillede, kort	13
Træk fra Martinus' liv	23
Evolutionen i nyt lys	30
Historien i nyt lys	38
Forhistoriske mennesker.....	38
Menneskehedens barndom	40
Den human-religiøse kulturrepøke	46
Den mekanistiske videnskabsrepøke	51
Den kosmiske død	53
Menneskerettigheder og demokrati.....	58
Kvantefysikkens verdensbillede.....	61
Den ny verdensimpuls.....	66
Resume	75
Reinkarnation og skæbnelov	80
Reinkarnationstanken i Vesten	80
Udviklingsstigen i naturen.....	82
Arv eller reinkarnation	85
Reinkarnation og kredsløbsprincippet	88
Reinkarnation og empirisk forskning.....	91
Skæbneloven.....	94
Det levende væsens højere natur	105
Den usynlige del af det levende væsen	105
Det levende væsens jeg.....	105
Tyngde-energilegemet og følelses-energilegemet	108
Ånds-energiene	109
Det fysiske legeme er et ekstra-legeme.....	110
Evhedslegemet (skaber-evnen)	111

Ånd og materie symboliseret med korset	112
Den psyko-fysiske proces	113
Konklusion.....	124
Døden og den åndelige verden	127
Mellemtilstanden	131
Religiøse menneskers paradisforestillinger	133
Materialistiske menneskers paradisis.....	138
Magtkulturer og "døden"	139
Besættelser	141
Personlighedsspaltning.....	147
Salighedszonen	148
En ny inkarnation	150
Repetitionsstadier	151
Vejen til kosmisk bevidsthed	156
Den højeste ild.....	156
Det aggressive temperament.....	166
Det humane talent	174
Tilgivelse	178
Følelses- og intelligensmennesker.....	181
Psykiske kortslutninger og sygdomme	184
Laster	187
Vegetarisme	189
Bønnens mysterium.....	194
Meditation og okkulte evner.....	209
Det eneste fornødne.....	216
Kønnenes forvandling og ægteskabskrisen	224
Kosmiske glimt og kosmisk bevidsthed.....	234
Den kosmiske udviklingspiral.....	254
Spiralkredsløbet og det evige verdensbillede.....	255
Det "rigtige" menneskerige.....	259
Visdomsriget og den guddommelige verden.....	267
Hukommelsesriget	280
Planteriget og dyreriget	299

En makrokosmisk fremtid og en mikrokosmisk fortid.....	310
Spiralkredsløbet, løsningen på det ondes problem.....	330
Perspektivprincippet, løsningen på livets gåde.....	336
Det treenige princip.....	343
Den evige Guddom.....	345

Martinus' symboler

Nr. 3 "Intolerance"	54
Nr. 1 "Guds ånd over vandene"	76
Nr. 18 "Det levende væsens skæbnebuer"	94
Nr. 20 "Syndernes forladelse"	103
Nr. 6 "Det levende væsen"	107
Nr. 22 " Den evige, organiske forbindelse mellem Gud og gudesøn"	206
Nr. 11 "Spiralkredsløbet og det evige verdensbillede"	255
Nr. 12 "Grundenergiernes kombination"	282
Nr. 14 "De kosmiske spiralkredsløb"	311
Nr. 7 "Livsenhedsprincippet"	347

Forfatterens diagrammer

Nr. 2 Det psyko-fysiske kredsløb.....	114
Nr. 1 Kredsløbsprincippet	18

Forord

Martinus (1890-1981) er en dansk forfatter, som i 1900-tallet skabte et storværk, "Det tredje Testamente" med en kosmologi og et universelt verdensbillede.

Man kan undre sig over, at kendskabet til Martinus endnu i dag er så lille i betragtning af, at han afsluttede sit hovedværk for tres år siden i 1960. Den vigtigste forklaring er utvivlsomt, at Martinus' tanker ligger langt fra tidens materialistiske tidsånd. Hans omtale af ånd og en åndelig verden er i højere grad i harmoni med antik græsk filosofi, som vi finder den hos Platon (427-347 f. Kr.) og Plotin (205-270 e. Kr.). Den ligger derimod langt fra mainstream i vor tids naturalistiske tænkning. En anden grund til at Martinus er en nærmest ukendt forfatter – nogen har sagt, at han er Danmarks bedst bevarede litterære hemmelighed – er muligvis Martinus' sproglige form. Den var ret omstændelig og virkede allerede gammeldags, mens Martinus skrev. Da hans produktion af bøger og skrifter desuden er meget stor (omkring 6.000 sider), kan det forekomme uoverskueligt at sætte sig ind i hans værker. Af disse grunde har jeg fundet det nyttigt med en kortere fremstilling i et mere nutidigt sprog, som samler alle væsentlige temaer i én bog, men med citater fra alle dele af Martinus' litteratur.

Martinus har skrevet to hovedværker: Livets Bog I-VII, hvoraf Livets Bog I udkom i 1932 og VII i 1960. Derefter skrev han symbolværket Det evige Verdensbillede 1-3, som bygger på 33 symbolske tegninger med henblik på at give et visuelt overblik over livets grundlæggende love og principper. Martinus har imidlertid tegnet betydelig flere symboler. Han lavede omkring 100 symboler i alt og de resterende udkom efter hans bortgang i tre bind: 4, 5 og 6 med forklarende tekster. I de 30 år han skrev på Livets Bog I-VII skrev han desuden bøgerne Logik og Bisættelse samt 28 mindre bøger. Desuden er der posthumt udkommet en artikelsamling og en ufuldendt bog "Den intellektualiserede Kristendom".

Et universelt verdensbillede

Indledning

Martinus hævdede, at der ligger en uendelig stor åndelig verden til grund for det fysiske univers. Også de levende væsener rummer både ånd og stof. For menneskets vedkommende kan enhver konstatere, at det har et legeme af materielt stof og en åndelig tankeverden med vilje, ønsker, ideer og hukommelse med mere, som bestemmer legemets handlinger. På samme måde er verdensaltet et grænseløst domæne af åndelige kræfter, som øver indflydelse på det fysiske univers' struktur og funktioner. Det åndelige univers har derved en overordnet betydning i forhold til den materielle verden og rummer forklaringen på alle eksistentielle spørgsmål som for eksempel "eksisterer Gud?", "har mennesket en udødelig sjæl", "har menneskets skæbne en dybere mening" med mere. Normalt kan vi mennesker kun se og forstå det fysiske verdensalt, og videnskabens fokus er udelukkende alle materielle stoffer fra atomer til stjerner og deres sammenhænge. Også når naturvidenskaben beskæftiger sig med levende væsener, er det i realiteten kun deres stofflige organisme, som den undersøger. Martinus derimod havde en evne til også at kunne iagttage den åndelige del af universet. Han besad, hvad nogle vil kalde et åndeligt klarsyn, men som han selv betegnede som en "kosmisk bevidsthed", som udvidede hans sansehorisont, så han også kunne se livets åndelige side. Hans særlige evner er i dag enestående og yderst sjældne, men ifølge Martinus' egen udviklingsideologi vil flere og flere mennesker i fremtiden få kosmisk bevidsthed og dermed få den samme sansehorisont og de samme erfaringer. Martinus anså ikke sig selv som den eneste i verden med kosmisk bevidsthed, men som en prototype på fremtidsmennesker, der har kosmisk bevidsthed. I sit værk beskriver han i detaljer, hvordan mennesket får kosmisk bevidsthed

Hvordan skal man kategorisere Martinus' kosmologi? – Nogle vil kalde den en religion blandt andet på grund af titlen "Det tredje Testamente",

andre en filosofi, fordi den bygger på principper. For Martinus selv var hans kosmologi en videnskab nærmere bestemt en åndsvidenskab, hvis te-
ser eller "facitter" har form af "kosmiske analyser". Martinus' verdensbil-
lede har som nævnt en stor ikke-fysisk overbygning i form af den åndelige
verden, som må give enhver videnskabelig forskning store problemer. Det
er klart, at man ikke i sædvanlig videnskabelig forstand kan føre bevis for
områder eller kræfter, som ikke kan iagttages eller registreres med målein-
strumenter. Martinus måtte derfor gå andre veje for at dokumentere sine
åndelige erfaringer. Først og fremmest argumenterede han med sine analy-
sers logiske og systematiske sammenhæng. Det vil sige, at han beskrev den
åndelige verdens love og energier på en logisk, sammenhængende måde
uden modsigelser eller meningsbrud (koherensprincippet). – Men desuden
benyttede Martinus i vid udstrækning analogier for at sandsynliggøre de
åndelige energiers lovmæssigheder. Det viser sig, at tilværelsens åndelige
love i vid udstrækning har analogier i den fysiske natur, og Martinus lagde
stor vægt på kun at omtale de funktioner i den åndelige del af universet,
som kunne sandsynliggøres med analogier fra naturen. Ja, han ville direk-
te ikke omtale noget fra den åndelige verden som ikke på en eller anden
måde kunne forbindes med kendsgerninger i den fysiske verden eller kun-
ne jävnføres med fysiske analogier. Hvis han havde omtalt alt, hvad han
kunne se på det åndelige plan uden at sammenligne med noget i naturen,
ville hans verdensbillede netop være en religion eller blot et skønt eventyr.
Naturen er derfor indirekte livets store facitliste, og hvad der ikke viser sig
her, i det mindste som en analogi, er ikke i overensstemmelse med sand-
heden. Det er derfor i naturen man skal se Martinus efter i kortene, og han
var selv den første til at opfordre sine læsere til en kritisk holdning og kun
acceptere, hvad man kunne forstå og få bekræftet i livet.

Martinus indså risikoen for religionsdannelse omkring sin kosmologi,
men tog afstand fra ethvert forsøg på religiøs dyrkelse af sit verdensbille-
de. Religioner er baseret på tro og dogmer, som ofte er ulogiske, mens han
fremhævede verdensbilledes logiske sammenhæng. Religioner anerkender
desuden kun deres egen tro og er afvisende og intolerante overfor andre
religioner. Martinus skriver derimod allerede i indledningen til Livets Bog

I, at Almagten aldrig skaber nogen livsopfattelse, som er mægtig nok til at overflødiggøre alle andre, men at alle meninger om tilværelsen eller livet har berettigelse, hvis de kan inspirere mennesker til et højere og mere værdifuldt liv. Martinus havde derfor heller ikke noget ønske om at lede nogen bort fra deres religion, sekt, trosbekendelse eller opfattelse af livet, hvis den i forvejen gav dem livgivende og guddommelig inspiration. Hans kosmologi skulle være tilgængelig for alle ligesom videnskab normalt er uden at påføre de interesserede nogen som helst forpligtelser eller bindinger.

For hurtigst muligt at tilfredsstille læserens nysgerrighed med hensyn til, hvad Martinus' verdensbilledet går ud på og vise dets storhed, vil jeg begynde med at ridse kosmologiens hovedlinjer op, som alle mere indgående vil blive beskrevet i senere afsnit.

Martinus' verdensbillede, kort

Martinus' mest fundamentale erkendelse var, at verdensaltet er en levende, organiseret helhed og ikke en tilfældig stofsamling i verdensrummet. Han så, at verdensaltet er ét altomfattende levende væsen, som han benævner den evige Guddom, hvis alkærlighed og alvisdom i form af skaberimpulser gennemstrømmer hele verdensaltet foruden Jorden og dens beboere. Vi mennesker er en del af dette verdensalt, og vi roser os af qua levende, tænkende væsener at være noget enestående og uovertruffent, men der er utallige andre levende skabninger ude i universet på langt højere udviklingstrin end vort. Det gudsbillede, som Martinus beskriver er ikke som det traditionelt kristne teistisk, altså en tro på, at Gud var til før verden og skabte denne og igen kan destruere den, hvis den ikke lever op til hans forventninger. Martinus' gudsbillede er derimod pan-en-teistisk i lighed med Østens brahmanisme, for hvilken alle er en del af den højeste, og at denne er til stede i enhver levende skabning som en indre guddommelig gnist. Af Martinus' viden følger også, at ingen er fortabt, men alle føres frem til fuldkommenheden.

Men også det enkelte levende væsen, for eksempel et menneske, et dyr eller en plante er et univers, i hvis indre der lever myriader af mindre levende væsener såsom organer og celler. Disse består igen af endnu mindre væsener som molekyler og atomer. Verdensaltets grundstruktur er således "levende væsener inden i levende væsener", hvoraf det største er den evige Guddom. Det betyder, at kravet om samarbejde og næstekærlighed ikke kun gælder medvæsenerne udenfor individet, men også de små væsener indeni organismen, som livet igennem sørger for, at den fungerer som et nyttigt redskab til at opleve livet med. Samarbejdskravet gælder også vort forhold til kloden, i forhold til hvilken vi sammen med dyr og planter er "celler". Hvad er så Guddommens holdning til sine skabninger, og hvad er meningen med det onde? Gennem alle tider har det været det store spørgs-

mål ikke mindst for de mennesker, som var humanitært indstillet og derfor vanskeligt kunne forene naturkatastrofer, krige og sygdomme med en kærlig Skaber. Som svar på dette spørgsmål møder vi en anden grundlæggende erkendelse hos Martinus, nemlig at Guddommens holdning til sine "gudesønner" ikke blot er indbegrebet af kærlighed, men også visdom. Især visdommen afslører, at det onde ikke er en forbandelse, som hindrer mennesker i en lykkelig tilværelse, men tværtimod en betingelse for overhovedet at kunne opleve livet. Martinus henviser her til livets store kontrastprincip, som er grundlag for al sansning og oplevelse. For eksempel at kunne se eller høre må der være henholdsvis lyse og mørke farver, høje og lave toner, ellers ville der ikke kunne fremstå noget synsbillede eller høreindtryk. Martinus brugte ofte som eksempel, at man ikke kan male et hvidt billede på et hvidt lærred. Der skal kontraster til, ellers bliver der intet at se. På et fotografi, som er blevet overbelyst eller underbelyst, udviskes konturerne. Dette kontrastprincip gælder al oplevelse, også psykiske forhold som glæde, sorg, lykke, inspiration, depression og så videre. Kender man ikke sorgen eller smerten, kan man heller ikke opleve glæden og lykken.

Ikke blot som kontrastgrundlag, men også af hensyn til vor udvikling viser det sig, at det onde ikke er en forbandelse, men et nyttigt gode. Al udvikling stimuleres nemlig af erfaringer det vil sige mere eller mindre ubehagelige reaktioner fra omgivelserne, når handlingerne er u hensigtsmæssige. Erfaringer gør ofte ondt, som når et barn brænder sig på et varmeapparat, eller et ungt menneskes drømme viser sig at være illusioner. Men smerter af enhver art, fysiske såvel som åndelige, er med Martinus' ord som en alarmklokke, der ringer og fortæller, at der er noget galt, at man bærer sig forkert ad, medens gode erfaringer fortæller, at man er på rette vej. De oplevelser, et individ kommer ud for, er ikke tilfældige, men har nøje relation til individets tidligere ønsker, tanker og handlinger. Der eksisterer en skæbnelov, som medfører, at enhver kommer til at "høste" hvad det selv har "sået", ikke som en straf, men som en nødvendig erfaringsudvidelse eller belæring. Behag og ubehag, smerte og glæde er de reaktioner i livet, hvorigennem Guddommen udvikler individet mod stadig større viden og glæde.

Med denne forklaring er vi kommet til et yderligere hovedpunkt i Mar-

tinus' analyser af livet: udviklingsprincippet. Alle udvikler sig hele tiden. Den stadige strøm af oplevelser og reaktioner, som enhver modtager hver eneste dag og livet igennem, kan ikke undgå at ændre vedkommende. Den modning, viden og holdningsændring, som på den måde gradvis beriger alle levende væsener, er Guddommens ledelse af disse mod højere og højere mål. Gennem årmillioner har der på denne klode udviklet sig levende væsener såsom planter og dyr på stadig højere stadier, for eksempel fisk, padder, krybdyr, insekter og pattedyr. Menneskenes tilblivelse er ingen undtagelse herfra, men er et udviklingsresultat i forlængelse af dyreriget, og det foreløbige store mål i denne udviklingsproces er skabelsen af et fuldkomment, harmonisk og lykkeligt menneske med fremragende kreative evner, kærlighed til alt levende og tilbundsgående indsigt i livets love.

Det udviklingsperspektiv, som Martinus her tegner, rækker langt ud over det enkelte individs nuværende liv. Det næste hovedpunkt er derfor reinkarnation, det vil sige det forhold, at det enkelte individ har mange liv til sin rådighed, ja tusindvis af liv gennem hvilke det gradvis passerer de mange biologiske og psykologiske stadier frem til skabelsen af det færdige eller fuldkomne menneske. Det har i sit indre en udødelig kerne, som er dets virkelige identitet bag dets nuværende ydre væsen. I denne indre kerne udvikles gennem livene en lang række evner og talenter, som individet tager med sig fra liv til liv. Der er således en nøje kontinuitet mellem livene i modsætning til det klassiske begreb om sjælevandring, i følge hvilket "sjælen" kan vandre til et legeme af en helt anden art, så mennesket for eksempel kan blive dyr i sit næste liv. Det er ifølge Martinus det samme individ, som ubevidst tager sine erfaringer og idealer med sig fra liv til liv og gradvis ændrer holdning fra en dyrisk, instinktiv levevis til mere humane og intellektuelle idealer. Reinkarnation er ikke mere mystisk end kredsløbene i naturen mellem nat og dag eller mellem sommer og vinter. Ligesom der på ny kommer blade på træer og buske hvert forår i et evigt kredsløb, således kommer også menneskene igen i nye liv for at fortsætte deres udvikling. "Døden" er normalt et lukket land for mennesker, men også her kaster Martinus et forklarende lys ind. "Døden" er en åndelig lysverden, en kontrast til den fysiske tilværelse. I denne lysverden kan den "afdøde"

en årrække hvile ud mellem ofte smertefulde fysiske liv, og her kan det nyde frugterne af sin hidtidige udvikling i en højere verdens harmoniske tilværelse. Men da individet endnu kun er undervejs og endnu har nogle udviklingsstadier at tilbagelægge, før det bliver til et "rigtigt" menneske, fødes det efter en passende tid igen for at fortsætte sin udvikling. Også om natten, medens søvnen lukker sanserne for fysiske oplevelser, er individet midlertidigt i den åndelige verden, og dets drømme bringer undertiden klare oplevelser og oplysninger med ind i den fysiske dagsbevidsthed.

Døgnets kredsløb mellem søvn- og vågentilstand og reinkarnationskredsløbet er analoge kredsløb, idet de begge er en veksling mellem en fysisk- og en åndelig tilstand. Martinus bekræfter dermed Homér, som i Illiaden kalder søvnen for "døden"s lillesøster. Disse to kredsløb viser grundprincippet i de kredsløb, som de levende væsener deltager i, nemlig at de er kredsløb mellem henholdsvis materielle og åndelige tilstande, som er tilværelsens to fundamentale oplevelsesformer. Om natten og under den såkaldte død har individet en åndelig tilværelsesform, medens det har en materiel tilværelsesform om dagen og gennem livet. Men ligesom døgnets kredsløb er en lille del af årets kredsløb, således er reinkarnationskredsløbet en lille del af et langt større kredsløb, nemlig udviklingsspiralen. Dette kredsløb er afbildet Dette kredsløb er afbildet på forsiden og på side 255.¹

På symbol nr. 11, som er Martinus' hovedsymbol, vises en ring, der har seks forskellige farver, hvori man blandt andet ser jordkloden gengivet i det orange felt. De seks farvede felter skal vise, at udviklingsspiralen består af seks riger, hvoraf vi kender planteriget, der vises med den røde farve, og dyreriget, der vises med den orange farve. Jordkloden markerer, at menneskeheden endnu tilhører dyreriget, men er på vej mod et "rigtigt" menneskerige, som vises med den gule farve, og overgangen hertil angives med den femtakkede stjerne. Stjernen symboliserer samtidig det trin, hvor mennesket får kosmisk bevidsthed. Dette rigtige menneskerige vil opfylde alle humane menneskers ønsker om næstekærlighed, kultur og livsglæde. Derefter følger tre riger som primært er af åndelig natur. De er vist med den

---

1) Forsidebilledet er et oversigtsdiagram udarbejdet af forfatteren

grønne, den blå og den lyse indigo farve. De vil blive beskrevet i slutningen af bogen.

En udviklingsspiral bestående af disse seks riger er et hovedkredsløb i det levende væsens evige tilværelse, fordi alle livets grundlæggende principper og kontraster her kommer til udfoldelse på en jævnbyrdig og afbalanceret måde. Under "døden" er mennesket blot en flygtig gæst i de åndelige verdener, men i "spiralens" tre sidste riger er det en permanent beboer her. I de materielle riger, planteriget og dyreriget og til dels det nuværende menneskerige, er væsenerne åndeligt sovende, medens de er vågne og åndeligt aktive på et fantastisk højt niveau i spiralkredsløbets tre sidste riger. Den fysiske del af udviklingsspiralen er en hvilezone i væsens evige tilværelse i forhold til de sidste tre rigers sprudlende åndelige og kreative aktivitet. Desuden danner de to halvdele kontraster med hensyn til livsholdning og moral, idet det dræbende princip eller det moralske mørke kulminerer i udviklingsspiralens fysiske riger, specielt i dyreriget og på de ufærdige menneskers udviklingsstadier, medens næstekærlighedens princip eller det moralske lys kulminerer i de åndelige verdener. De to halvdele rummer således tilværelsens fundamentale kontraster, "lys" og "mørke" i form af henholdsvis stof og ånd samt det dræbende princip kontra alkærlighed. Spiralens to halvdele er det evige livs "nætter" og "dage". Ligesom dagens lys og nattens mørke er spiralens to halvdele naturlige og guddommelige.

Det er skelsættende i tænkningens historie, at Martinus fastslår, at både lyset og mørket er nødvendige for at kunne opleve livet. Mørket og det onde er ikke en forbandelse, sådan som de fleste religioner forkynder, men nødvendigt for at bevare en evig livsoplevelsesevne. Hvis livet kun gav behagelige oplevelser, ville der ikke finde erfaringsdannelse og udvikling sted, og hvis livet i al evighed kun var behageligt, ville evnen til at opleve udslukkes af mangel på kontrast ligesom et fotografi, der bliver overbelyst.

Symbol nr.11 viser desuden, at verdensaltet i sin helhed er et levende væsen i form af den evige Guddom, hvis "jeg" markeres med stjernen i midten, og hvis skaberkraft vises med stjernens strålekrans. De små hvide cirkler i symbolets kant viser de enkelte levende væsens "jeg'er", og deres

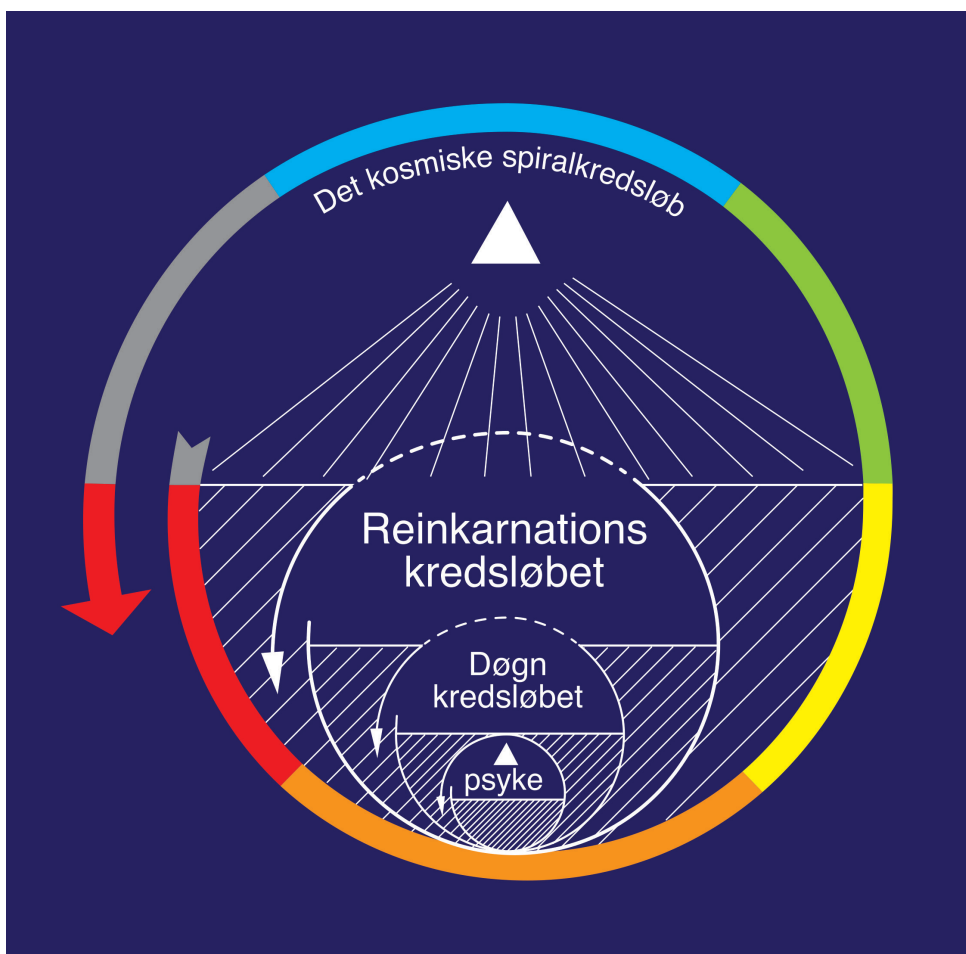
udstråling viser deres individuelle skaberevner.² Til trods for udviklingspiralens umådelige størrelse i tid er den dog kun et enkelt led i det levende væsens evige tilværelse. Da der er tale om en "spiral", fortsætter tilværelsen i et nyt spiralafsnit med de samme principper, men på et højere makrokosmisk plan. Forud for indeværende spiralkredsløb har der også været andre spiralkredsløb, men på et mikrokosmisk plan. Martinus' vision af de levende væseners evige liv er således enorm, idet han viser en udviklingslinje fra mikrobernes lilleputverden til planeternes, stjernernes og galaksernes kæmpeverden. Detaljerne herom må vi vente med til senere afsnit i bogen ved hjælp af symbol nr. 14.

Kredsløb er som nævnt en central del af Martinus' verdensbillede. I naturen ses der kredsløb overalt: døgnets kredsløb, årets kredsløb, vandets kredsløb med mere. Også de levende væsener, for eksempel vi selv befinder os i kredsløb. På diagrammet, som også er gengivet på forsiden, ses, hvordan vi er involveret i fire sammenhængende kredsløb: det psykofysiske kredsløb, døgnkredsløbet, reinkarnationskredsløbet og det kosmiske spiralkredsløb, som netop er omtalt. Der er tegnet en linje vandret midt på diagrammet, som deler spiralkredsløbets riger i de åndelige riger foroven og de materielle riger for neden. I den materielle del af spiralkredsløbet er vist tre kredsløb, som er analoge med spiralkredsløbet, henholdsvis reinkarnationskredsløbet, døgnkredsløbet og det psyko-fysiske kredsløb. Reinkarnationskredsløbet og døgnkredsløbet er ligesom spiralkredsløbet en vekslen mellem en materiel tilværelse og en åndelige tilværelse. Det mindste og hurtigste kredsløb er det psyko-fysiske mellem tanke og handling. De tre mindre kredsløb er byggesten for spiralkredsløbet. Det psykofysiske kredsløb opbygger dagen i døgnkredsløbet, døgnkredsløbet opbygger reinkarnationskredsløbets fysiske del, og reinkarnationskredsløbet opbygger spiralkredsløbets fysiske riger på en måde, som minder om tidens opdeling i sekunder, minutter, timer og døgn.

De levende væsener på Jorden befinder sig i disse fire kredsløb på samme tid. Alle er i et af spiralkredsløbets seks riger. Alle i planteriget, dyreriget

---

2) Symbol nr. 11, se desuden Martinus: Det evige verdensbillede I, 1963, s. 59

Diagram 1: Kredsløbsprincippet

eller menneskeriget befinder sig et sted i deres reinkarnationskredsløb og alle enten tænker eller sanser/handler.

Et andet grundlæggende princip i Martinus' verdensbillede er livsenshedsprincippet. Intet levende væsen er alene, men har i sin organisme et univers af mikrovæsener. For vort eget vedkommende består vort legeme af organer: hjerte, lunger, lever, nyrer og så videre. De er ifølge Martinus levende væsener og har deres liv i vort indre. De samarbejder med os og er en betingelse for vores liv og sundhed. Mange sygdomme skyldes, at vi svigter i dette samarbejde og ikke giver vore organer tilstrækkelig gode

livsbetingelser, men har en kost og en livsstil, som belaster dem. Martinus var vegetar og advarede mod kødspisning, fordi den indebærer drab på dyr og belaster fordøjelsessystemet, som hos det humane menneske ikke længere er egnet til nedbrydning af kød. Kødspisning er ifølge Martinus en væsentlig årsag til adskillige sygdomme. Også organerne består af mikrovæsener, celler, som danner muskelvæv, blod, knogler, organer og sanser. Cellernes liv og funktioner er en livsbetingelse for organernes liv og indirekte også for vores. Men cellerne består af endnu mindre livsenheder som molekyler og atomer. Det kan være svært at forestille sig, at de også skulle være levende væsener, men i Martinus' kosmiske syn er der ingen tvivl. Selv er vi også mikrovæsener i Jordens organisme. "Moder Jord" er også et levende væsen, som ændrer sig over tid for eksempel i form af jordskorpeforskydninger og klimaændringer med store konsekvenser for menneskene og Jordens andre beboere. Vi mennesker har tilsvarende stor indflydelse på Jordens tilstand. I de sidste par hundrede år, i industrialismens epoke, har vi eksempelvis ledt voldsomme mængder CO₂ ud i atmosfæren og bidraget til uhensigtsmæssige klimaændringer. Ifølge Martinus' analyser handler menneskets moral og ansvar ikke blot om forholdet til mennesker og dyr, men også om ansvar for mikrovæsenerne i dets organisme, og om hensyn til Jordens sundhed.

Liv er ifølge Martinus aldrig opstået, men er en evig realitet. Ligesom naturvidenskaben anser materien og energien i verdensaltet for konstant, således er også liv ifølge Martinus noget permanent eksisterende. Det skyldes Guddommens eller Guds natur. Guddommen er verdensaltets universelle grundlag. Guds egentlige væsen er hverken noget materielt eller noget åndeligt, men noget evigt uforanderligt, som ikke kan defineres nærmere, men er et "noget, som er". Martinus udtrykker det også som "det guddommelige noget". På Martinus' hovedsymbol er som allerede nævnt Guds jeg symboliseret med trekanten i midten og de levende væseners jeg'er med de hvide cirkler ved symbolets yderkreds. Både Guds jeg og "gudesønnernes" jeger er angivet med hvidt, hvilket symboliserer, at de har en identisk natur og begge er "et guddommeligt noget". Guds skaberevne stråler gennem hele verdensaltet og alle spiralkredsløbets riger, som det ses på symbolet.

Gud har kontakt med alle væsener på alle stadier, og de enkelte væsener har kontakt med Gud gennem bønner. Mennesket befinder sig på et stadium under udvikling fra dyr til menneske, hvor det af Gud ledes frem til en stor åndelig fødsel, der skal gøre det bevidst i dets enhed med Gud, hvilket vil fylde det med en grænseløs glæde og lykkefølelse. Det vil føle, at det atter er kommet hjem til Guds rige efter lang tids "udlændighed" som plante, dyr og ufærdigt menneske.

Livet styres af Gud med nogle evige principper og love, som sikrer et evigt liv og en evig oplevelsessevne for gudesønnerne eller de levende væsener. Det drejer sig blandt andet om kontrastprincippet, sult- og mættelsesprincippet og kredsløbsprincippet. Inden for disse evige princippers rammer har det enkelte individ en høj grad af fri vilje, idet det er dets egne ønsker og handlinger, som bestemmer retningen i dets livsbane.

Kontrastprincippet er allerede omtalt. Det er grundlag for sansning, og for oplevelse i det hele taget. Intet kan tage form som oplevelse uden ved sin afvigelse fra noget andet, Jf. Spinozas udtryk: "Omnis determinatio est negatio". Man kan ikke give noget en definition, uden at anføre, hvad det ikke er. For eksempel kan man ikke sige, at alt er "åndeligt", som visse idealistiske filosoffer har hævdet, for så er der ingen modsætning. "Åndeligt" får kun mening, hvis man antager eksistensen af noget, som ikke er åndeligt, altså "materielt".

Med hensyn til "sult- og mættelsesprincippet" er dette princip selve motivationsgrundlaget for hvilken vej, levende væsener vælger gennem livet. Det er individets egen udlevelse eller mættelse af sin aktuelle livsform, der skaber nye mål eller "sult" efter andre livsoplevelsesformer. Det er disse to evige principper, som medfører, at livet går i kredsløb. Det er "mørket" i den materielle verden, som kontrastmæssigt skaber forestillingen om "lyset" i den åndelige verden, og det er mættelsen af "mørket", som skaber "sult" efter lysets verden. Der finder også en mættelse sted af "lyset", selvom det er vanskeligt at forstå på vort nuværende udviklingstrin, hvor vi længes efter "lyset". Således vil der under "døden" i reinkarnationskredsløbet, som er en lysverden, til sidst finde en mættelse sted af opholdet i de himmelske egne og et ønske om igen at få et fysisk legeme og opleve den

fysiske verden, hvilket er grundlaget for reinkarnation. I det store spiralkredsløb sker der også i det sidste rige, hukommelsesriget, en mættelse af de himmelske verdners lys og en "sult" efter modsætningen i form af materielle verdener. Denne "sult" efter materielle verdener har vi set virkeliggjort i plante- og dyreriget, hvis væsener tilegnede sig legemer, der bedre og bedre kunne opleve den materielle verden. Mættelseen af den materielle verden og længslen efter en åndelig tilværelse ser vi hos religiøse mennesker.

Livet rummer de to fundamentale kontraster "mørke" og "lys" samt materielle tilstande og åndelige tilstande, og de levende væsener foretager en evig pendulbevægelse mellem dem. Men det er kun principperne, som gentages, ikke detaljerne. Hvert spiralkredsløb har en ny og makrokosmisk form i forhold til det foregående, ligesom en snebold, der bliver større og større på sin vej ned af bjerget. Disse hovedkontraster bliver skiftevis genstand for de levende væseners "sult" eller "mættelse" i al evighed og er grundlaget for evigt liv.

Se så, kære læser, selvom du ikke har tid eller lyst til at læse mere, ved du allerede nu nogle grundlæggende ting om Martinus' verdensbillede!

Træk fra Martinus' liv

Den 11. august 1890 ved midnat faldt væguret i stuen i det lille husmandssted Moskildvad på gulvet, og det kom aldrig til at gå mere. Sådan fortæller Martinus i sin biografi³ om sin fødsel i den lille by Sinddal, som ligger i den nordlige del af Jylland. Hans mor havde en overordnet stilling på en nærliggende stor gård. Hun var ugift, og da hun skulle have et barn, måtte hun tage tilflugt hos sin halvbroders familie i det lille husmandssted. Her blev Martinus taget i pleje, medens hans mor vendte tilbage til sit arbejde på gården. Han blev med jævne mellemrum taget med for at besøge hende, men han var ikke klar over, at den fremmede dame var hans mor. Moderen døde, da han var 11 år, så han fik aldrig et personligt forhold til hende. For ham var hans plejemor og hendes mand blevet hans forældre, og han fik hos dem et trygt og kærligt hjem. Hvem der var Martinus' far står ikke helt klart. Bestyreren Michael Thomsen blev udlagt, heraf Martinus' efternavn "Thomsen", men selv mente Martinus, at det var gårdejereren, Lars Larsen, som var hans far.

Martinus voksede således op i landlige omgivelser i slutningen af 1800-tallet i et husmandshjem med meget beskedne forhold. Der var ét hus med beboelse i den ene ende og stald i den anden. Huset er nu restaureret og fremtræder som museum, hvor besøgende kan få indtryk af Martinus' barndomsmiljø. Omegnen er meget kuperet, og han holdt meget af at sidde på en bakketop i nærheden af hjemmet, hvorfra han kunne se den nye jernbane og toget i det fjerne og drømme sig langt bort. Allerede dengang følte han, at der måtte eksistere noget andet end denne lille verden.

I skolen lagde man meget vægt på udenadslære blandt andet fra Bibelen, og fra den tid stammer Martinus' grundige kendskab til bibelcitater. Han var særlig glad for historier om Jesus, som blev hans personlige forbille-

---

3) Martinus – erindringer, 1987

de. Bøn blev tidligt en fast del af hans liv, og når han kom i en situation, hvor han ikke rigtig vidste, hvad han burde eller ikke burde gøre, bad han til Gud, og han prøvede at forestille sig, hvad Jesus ville have gjort i den pågældende situation. Og så indså han meget hurtigt en løsning på problemet. I skolen lærte man også lidt historie, biologi og geografi. Om geografi fortæller han i sin biografi, at læreren en dag fortalte, at Jorden er en rund kugle, der svæver i verdensrummet. Denne oplysning optog Martinus så meget, at han fortalte den til sin plejemor straks, da han kom hjem. Hun reagerede ud fra den uvidenhed, som endnu herskede blandt almuen på landet med at afvise tanken: "Sikke noget vrøvl, du kan da selv se, at den er flad!"

Som 12-årig kom Martinus ud at tjene som hyrdedreng, og et par år senere blev han konfirmeret. Under konfirmationsforberedelsen hos præsten blev hans tillid til den kirkelige kristendomsopfattelse for alvor rystet. Præsten fortalte blandt andet, at når små børn dør, kommer de i helvede, hvis de ikke er døbt. Det var helt uforståeligt ud fra Martinus' retfærdighedsbegreber. Og da præsten yderligere sagde, at der hvilede en forbandelse over børn, som blev født uden for ægteskabet, var han overbevist om, at præsten tog fejl. Martinus var selv født uden for ægteskabet, og han følte bestemt ikke nogen forbandelse hvile over sit liv, tværtimod havde han et trygt gudsforhold.

Som ung blev Martinus uddannet til mejerist, og i sin første stilling på Høgholt mejeri skete der noget interessant, som viste, at han allerede dengang havde specielle evner. En tiårig dreng på mejeriet blev livsfarligt skoldet, og lægerne måtte opgive ham. Martinus bad imidlertid forældrene om han måtte sætte sig lidt ind til drengen. En halv time efter kom han ud og fortalte, at nu sad drengen op i sengen og gerne ville have noget at spise!

I 1913 flyttede Martinus til København, fordi han ligesom alle andre unge mænd skulle være soldat. Han blev oppasser for en officer og kom gennem sin værnepligt uden at behøve at bære våben. Martinus var ugift, hvilket han forblev hele livet. At få en kæreste tiltrak ham ikke. Han brød sig ikke om den tanke at skulle bindes til ét bestemt menneske resten af sine dage.

I 1920 blev Martinus ansat på mejeriet Enighedens kontor. Der var meget

ufred blandt kontoristerne, og stemningen på kontoret var derfor meget dårlig. Det var han ikke glad for. Han fortalte senere, at hans største lyst var at få mennesker til at holde af hinanden, og det lykkedes øjensynligt også dér, eftersom en af de ansatte senere fortalte, at der var en ung mand på kontoret, som havde en særlig formildende indflydelse på sine kolleger. Den, han fortalte det til, var Lars Nibelvang, som snart skulle få stor betydning for ham. Det var af ham Martinus lånte en bog om meditation, som skulle ændre hans liv.⁴

En aften i marts 1921 satte han sig til at meditere på Gud, idet han fulgte bogens anvisninger. Han havde kun siddet et øjeblik, da der kom et lysende punkt i det fjerne til syne for hans indre blik. Dette lys voksede og tog efterhånden form af en levende kristusskikkelse. Den kom nærmere og nærmere, og så ud som om den bestod af tusindvis af mikroskopiske ildgnister. Til sidst gik den helt ind i ham, og han blev besjælet af en vidunderlig ophøjet følelse. I en vision så han derefter Jorden svævende i verdensrummet med dens oceaner og kontinenter. Fra sit eget indre, hvor Kristus var forsvundet, så han nu et hvidt lys stråle ud over Jorden, og i dette lys så han Jorden blive forvandlet til Guds rige.⁵ Denne kristusvision kalder Martinus sin "hvide ildåb". Den var utrolig og tankevækkende, så man forstår godt, at han næste formiddag igen satte sig til rette i sin meditationsstol for at se, hvad der videre ville ske. Nu fulgte den "gyldne ildåb". Næppe havde han sat sig, før han igen ombølgedes af det guddommelige lys.

"... Jeg så ind i en blå, lysende himmel, der ligesom blev trukket til side, hvorved en ny og endnu mere lysende himmel kom til syne. Og således blev det ved med at fortsætte, indtil en himmel kom til syne, der var af et så overgådt blændende gyldent lys og af en så hurtigt vibrerende materie, at jeg følte, at her var jeg på højden eller toppunktet af, hvad min organisme og bevidsthed kunne tåle. Et eneste skridt, en eneste brøkdelt af et sekund videre, og den overjordiske bølgelængde ville med lynets umådelige kraft øjeblikke-

---

4) Martinus, - som vi husker ham, 1989, s. 12

5) Martinus: Omkring min missions fødsel, 1946, kap. 16

lig have ført mig ud af al fysisk tilværelse. Men i de brøkdeler af et sekund, åbenbaringen varede, oplevede jeg en verden af hellighed, renhed, harmoni og fuldkommenhed. Jeg befandt mig i et hav af lys. Dette var ikke som i min første åbenbaring, hvidt som sne, men havde derimod guldets farve. Alle detaljer var ild, der var forgyldt. Gennem det hele vibrerede små gyldne tråde, der funkede og glitrede her og der, i og over alt. Jeg følte, at dette var Guds bevidsthed, hans egen tankesfære. Det var den materie, den almægt, den højeste levende kraft, igennem hvilken det guddommelige jeg styrede og ledede oceaner af verdener, mælkeveje og stjernebyer, såvel i mikrokosmos som i makrokosmos. Jeg var ganske bjergtaget. Den guddommelige ild vibrerede i og udenfor, over og under mig ...”⁶

Disse åndelige oplevelser blev udgangspunktet for Martinus’ nye liv. Da han prøvede at læse videre i bogen, følte han det som om en hånd lagde sig på hans pande og holdt ham tilbage, og han kunne heller ikke læse andre bøger. Men det var i virkeligheden heller ikke nødvendigt. Han opdagede, at han havde fået en ny indre erkendelsesevne, sin egen visdomskilde. Når han blev stillet over for et filosofisk problem, oplevede han løsningen intuitivt for sit indre blik. Uden nogen dybere spekulation, men spontant, og i et overordentlig klart lys så han tingenes rette sammenhæng. Det var denne nye evne, som han kalder ”kosmisk bevidsthed”, der blev grundlaget for hans beskrivelse af det evige verdensbillede. Her er grunden til, at Martinus’ værker ikke indeholder citater fra andre forfattere eller autoriteter. En undtagelse er dog bibelcitater, som dukkede op i hans bevidsthed, når han allerede havde indset en eller anden åndelig sammenhæng. Når det skete, forstod han, at citatet henviste til den samme erkendelse, og han følte, at han skulle anføre det.

Selvom Martinus havde fået kosmisk bevidsthed, tog det alligevel tre år at få formuleret verdensbilledet i en sådan pædagogisk form, at det kunne offentliggøres. Han fik venner, som med stor interesse fulgte hans udredninger om universets love, blandt andet den tidligere nævnte Lars Ni-

---

6) Samme, kap. 17

belvang, som havde lånt ham bogen om meditation. For at lette forståelsen af de åndelige realiteter lavede han farvelagte symbolske tegninger, som siden kom til at spille en stor rolle i undervisningen. For at understrege, at der ikke var tale om en ny religion med trossætninger, men om en åndelig videnskab baseret på logiske principper, indførte han udtrykket "kosmiske analyser" om sin argumentationsform. I december 1930 holdt han sit første foredrag, og i 1932 udkom første bind af hovedværket "Livets Bog". Året efter udkom første udgave af tidsskriftet Kosmos, som stadig udgives og altid indeholder originalt stof fra Martinus' hånd, for eksempel hidtil uudgivne artikler eller transskriberede foredrag. De 28 små bøger som Martinus har skrevet, har oprindeligt været artikelsier i Kosmos. Efter færdiggørelsen af Livets Bogs 7. bind i 1960 skrev Martinus et andet hovedværk "Det evige Verdensbillede", som giver et overblik over verdensbilledet med symbolerne som anskuelsesmateriale. I slutningen af sit liv besluttede Martinus, at hans litteratur som helhed skulle have overtitlen Det tredje Testamente, det vil sige at det skulle forstås som en forlængelse af kristendommens Gamle og Ny testamente. I 2004 udkom posthumt "Den intellektualiserede Kristendom", som Martinus havde arbejdet på i sine sidste år, men ikke fået færdiggjort. Bogen indeholder imidlertid så vægtige udsagn om Martinus' mission i forhold til kristendommen, at man har ment, at den burde udgives ufuldendt.

Martinus lagde meget vægt på, at hans verdensbillede ikke førte til en sekt eller et trossamfund med monopol på sandheden. Han ønskede at stimulere mennesker til at blive frie åndsforskere, som kunne lytte til livets direkte tale i form af deres egne livserfaringer. I en artikel i første nummer af tidsskriftet Kosmos i 1933 skrev Martinus således:

"Den jordiske menneskehed er nu nået frem til et stadium i sin udvikling, hvor den må lære at forstå, at den guddommelige visdom vælder frem alle vegne. Gud taler til menneskene gennem alle ting, behagelige og ubehagelige, gennem kriser, fattigdom og arbejdsløshed, gennem krig, revolution og lidelse såvel som gennem sundhed, styrke og velvære, gennem kærlighed, tolerance og visdom. Alt er udstråling af det samme væsen. Alt er en ud

over verden, gennem hele universet, gennem mikrokosmos og makrokosmos rungende røst eller tale. Den vibrerer gennem stjernernes skin. Den lyser i klodernes gang. Den hviskes gennem den sagte brise og mumles i skovens dyb. Den fløjtes gennem fabrikkernes sirener og mærkes i maskinernes larm. Den synges over vuggen og tales ved graven. Den er anelse, vished og tro. Den er viden, erkendelse og håb. Den er død, opstandelse og liv. Den er farve, vibration og lys. Den er alt, hvad der overhovedet kan sanses, tænkes og opleves. Og da denne tale, jo mere den forstås af individet, viser sig som en bekræftelse på, at 'alt er såre godt', vil den altså være identisk med den allerhøjeste kærlighedsmanifestation og visdomsforkyndelse. Det vil derfor ikke være vanskeligt at forstå, at det vil være identisk med naivitet at begynde at monopolisere, indkapsle eller begrænse denne almægtige røst til kun at kunne udgøres af en enkelt religion, sekt eller tro, til kun at kunne manifesteres gennem et dogme, en prædikant eller et medium, gennem en bog, et blad eller et 'budskab' og så videre, ligegyldigt hvor guddommeligt eller oprigtigt enhver af disse realiteter så end måtte være. Dette må naturligvis ikke forstås således, at nævnte realiteter skal forklejnes eller ignoreres, men den nuværende udvikling kræver, at menneskehedens øjne må åbnes for, at disse hver især kun udgør en enkelt stråle, en enkelt sætning i den fornævnte samlede guddommelige kærlighedsmanifestation og visdomsforkyndelse. En hvilken som helst anden form for opfattelse, der går ud på at gøre nogen af disse realiteter til 'eneste saliggørende', er illusorisk og som sådan underminerende for den i den pågældende realitet nedlagte guddommelige kraft. En åben erkendelse af, at 'alle ting tjener dem til gode, som elsker Gud', hvilket vil sige en forståelse af, at kun alle livets erfaringer tilsammen kan danne den guddommelige lære, den guddommelige undervisning, den guddommelige kærlighed, der alene kan føre individet fremad mod en forklaret tilværelse eller gøre det til 'et med vejen, sandheden og livet', vil således være den basis, på hvilken den nu begyndende ny verdenspøke vil komme til at hvile."⁷

I 1934 indviedes et ferieområde på Nordsjællands kyst ud til Kattegat for

---

7) Martinus: Til læserne, Kosmos, 1933, nr. 1, Artikelsamling I, 2002, s. 14

Martinus-studerende. Her er der gennem årene blevet udbygget et studiecenter, hvor hundredvis af mennesker hver sommer søger foredrag og kurser om Martinus' verdensbillede. I København købte Martinus og kredsen omkring ham en kursusejendom i 1943. Her boede han også selv resten af livet. Han holdt talløse foredrag og skrev bøger og artikler. Her modtog han mange gæster, og i perioder blev han næsten daglig opsøgt af mennesker, der ville spørge ham til råds angående personlige problemer. Jeg har selv kendt Martinus fra min ungdom og været en af hans medarbejdere i mange år. I sin væremåde personificerede han i høj grad ånden i sine kosmiske analyser. Han var meget ligefrem og hjertelig uden en gurus ophøjede reserverethed, men umiddelbar, hjælpsom og munter. Han kunne godt lide at fortælle muntre historier fra sin barndom og ungdom og var meget lattermild. Men desuden var han utrættelig med hensyn til at fortælle om livets mening og de evige livslove. Man gik altid inspireret og beriget fra en sammenkomst med ham. Han blev 90 år. Efter hans død drives Martinus Institut videre som en selvejende institution, hvor der undervises i hans livssyn og verdensbillede. (Martinus Institut, Mariendalsvej 94, København F, tlf. 38 34 62 80, E-mail: info@martinus.dk)

Evolutionen i nyt lys

Livet er ifølge Martinus noget, som er evigt og er derfor aldrig opstået. Det er i stadig bevægelse og under permanent udvikling. I dag mener videnskaben, at hele den kendte del af universet er opstået ved en eksplosion i en meget tæt presset masse for cirka 15 milliarder år siden, og at verdensaltets stjerner, planeter og galakser siden stadig har fjernet sig fra hinanden og udviklet individuelle former. Som et lille støvfnug i dette kæmpemæssige drama har Jorden fulgt de store kræfters bevægelser, men udviklet sine egne livsformer. Men "the big bang" er ifølge Martinus ikke den absolutte begyndelse på verdensaltet, men kun begyndelsen på det univers, som vi befinder os i. Hvis det var den absolutte begyndelse, måtte verden være opstået af intet, hvilket er absurd. Vort univers er blot et enkelt kapitel i verdensaltets evige bog.

Jorden har udskilt sig fra solen som en glødende ildkugle for cirka 4,5 milliarder år siden og har i den tid været genstand for en storslået og betagende skabelsesproces. Glødende masser er blevet til bjerge, jord, floder, søer og have, omgivet med et lufthav, som gradvis er blevet bosted for talløse livsformer fra encellede væsener til et rigt varieret plante- og dyreliv på mange udviklingsstadier med mennesket som den foreløbige krone på værket.

Det biologiske liv fandtes til at begynde med udelukkende i havet, og fiskene repræsenterede da det højeste stadium, indtil de første padde og krybdyr udvikledes. De havde lunger og lemmer, der tillod dem at kravle på land. Krybdyrenes tidsalder kulminerede med de store dinosaurer, som engang var Jordens ubestridte herskere. Men udviklingen fortsatte med de første pattedyrs tilblivelse. De havde et bedre stofskifte, en større hjerne og udkonkurrerede krybdyrene, så de sammen med insekterne dannede en ny førergruppe i udviklingen. De fremmeligste pattedyr rejste sig på bagbenene som aber og begyndte at bruge forlemmerne som redskaber for

en mere og mere effektiv hjerne. Menneskelignende legemsformer blev til, i begyndelsen lave, ludende, pelsklædte skikkelser med arme, der næsten nåede jorden og flade hoveder, men endelig skabtes nutidsmennesket med sin helt oprejste gang, sit nøgne legeme og sit hvælvede kranium som tegn på en udvidet hjernekapacitet.

At udviklingsstigen, den lange vej fra simple, encellede organismer via mere og mere effektive flercellede organismer nåede frem til mennesket, er en kendsgerning. Men hvad er dens drivkraft? Evolutionslærens skabere i 1800-tallet, heriblandt Charles Darwin, postulerede, at det er kampen for tilværelsen som har affødt en udvælgelse af de bedst egnede og på den måde presset udviklingen frem. I naturvidenskabens materialistiske periode søgte man som nævnt at løse evolutionens gåde ved at henvise til en naturlig selektionen, som lod de dyr, som tilfældigvis var bedst egnede: for eksempel havde de bedste vinger, de bedste næb, de skarpeste sanser, de hurtigste lemmer, de bedste beskyttelsesfarver, som var i stand til at leve af den føde, som var i miljøet og så videre, overleve og føre udviklingen videre. Det er naturligvis rigtigt, at der hele tiden udkonkurreres arter og kommer nye til. Men man må undre sig over naturens intelligens og præcision med hensyn til at skabe særdeles velegnede arter i ethvert miljø tilsyneladende uden at behøve at forsøge sig frem. Hvis tilfældighederne var bestemmende, måtte man forudsætte tilsynekomsten af et uhyre antal ubrugelige løsninger eller misfostre. En sandsynlighedsberegning ville vise, at millioner og atter millioner mislykkede skabninger måtte se dagens lys for at blot én funktionsdygtig organisme blev skabt. Naturen ville være som en lotteritromle med millioner af nitter for hver gevinst, og alligevel trækker naturen en gevinst hver gang! I dag rapporterer flere forskere da også, at mutationer ikke fremkommer helt tilfældigt, men at der er en sammenhæng mellem mutationer og ændrede betingelser i miljøet. Der opstår mutationer, når de er fordelagtige for arten i relation til ændrede omgivelser.⁸ Teorien om at dannelsen af nye arter skyldes tilfældige mutationer i den genetiske arvemasse er øjensynlig et dogme, og der er brug for en an-

---

8) Niels Henrik Gregersen (red): Naturvidenskab - Livssyn, 1993, s. 234

den teori for nyskabelser i evolutionen. Martinus' opfattelse er, at individet selv rummer en ubevidst fond af forud programmerede dispositioner eller talenter, som udløses, når de ydre vilkår kræver det, for at individerne fortsat kan tilfredsstille deres behov for føde, forplantning, forsvar og angreb og så videre. I det hele taget behøver man ikke et ret indgående studium af de biologiske organismer, før det står klart, at der må være intelligens i en eller anden forstand, men på et meget højt niveau, bag deres form og struktur. Hver eneste organisme er et univers, hvad enten den kun består af en eneste celle eller af 20-30 milliarder celler som vor menneskelige organisme. Hver eneste organ, ja hver eneste celle og molekyle har ligesom alle organerne en utrolig organisation, og har alle deres uundværlige funktion i helheden. Det er takket være deres beundringsværdige samarbejde, at individet kan se, høre og føle, kan reagere på stimuli, kan bevæge sig rundt i miljøet, er i stand til at overleve og desuden kan forplante sig, så nye generationer kan fortsætte disse funktioner. Enhver organisme er således et velordnet, intelligent kosmos og ikke en kaotisk stofsamling som en affaldsbunke.

Evolutionslæren rejste også spørgsmålet, på hvilket stadium bevidstheden opstod. Er det kun menneskene, som har bevidsthed, eller har også dyrene bevidsthed, og hvad med planter eller celler?

Martinus indleder sit hovedværk Livets Bog med at fastslå, at ikke blot mennesker, men også dyr, planter og selv mineraler har bevidsthed og kan opleve livet. Mineralerne har ganske vist endnu ikke udviklet en organisme med sanser, hvormed de kan opleve deres fysiske omverden, men de har en rig indre, mental oplevelsesverden, som vil blive forklaret senere. At have bevidsthed er en uadskillelig egenskab ved levende væsener, fordi alle har et indre jeg som ønsker at opleve, og som har en grad af fri vilje. På uudviklede stadier er den frie vilje stækket og erstattet af næsten automatisk fungerende instinkter, men på de senere stadier får den frie vilje større og større råderum baseret på fremragende sanser, hurtige lemmer og effektive hjerneceller. Planter kan ifølge Martinus kun i ganske svag grad opleve deres omgivelser. De kan anelsesmæssigt skelne de groveste kontraster i den fysiske verden såsom solens varme og vinterens kulde. Når en lille forårsblomst åbner sin blomsterkrone for solens lys, er det en viljeshandling på et

af dens første stadier, og ligeledes når den lukker blomsten for nattekulden. Dyrene har derimod et rigt oplevelsesregister takket være deres nervesystem og sanseorganer. Selv et søpindsvin med sit endnu fattige nervesystem kan opfatte tilstedeværelsen af sin fjende søstjernen og flygte, ja det kan endda skelne mellem en sulten søstjerne og en spisende søstjerne og flygter kun fra den første. De mere udviklede dyr kan både se og høre, føle sult og smerte såvel som mætning og velvære. Dyrenes behovsopfyldelse får hjælp af en række instinkter det vil sige hensigtsmæssige, men automatiske funktioner med henblik på at overleve. Men vi ser også hos dyrene den første spirende form for intelligens og jeg-bevidsthed, for eksempel hos aber, fugle og delfiner. Desuden har allerede dyrene ifølge Martinus et religiøst instinkt, som aktiveres, når de kommer i livsfare. Dødsangstskriget er ifølge Martinus den første ubevidste bøn til Gud. Men først hos mennesket bryder jeg-bevidsthed, religiøsitet og moral for alvor igennem.

Evolutionens drivkraft er ifølge Martinus det enkelte levende væsens egen vilje og ønsker på grundlag af, hvad det oplever i omgivelserne. Drivkraften er individets fundamentale behov for at opleve behag og undgå ubehag eller smerte. Det er planternes og dyrenes egen psykiske motivation, hvor enkel den end måtte være, som igangsætter deres udviklingsretning. Men der kræves mere for at udvikle effektive organismer og hensigtsmæssige funktioner end individets ønske om at komme i en bestemt behagelig tilstand eller undgå en fjende. En fugls ønske om at komme hurtigt af sted er ikke tilstrækkeligt grundlag for udvikling af vinger. Der kræves også dispositioner i form af en bioteknisk automatik, som er parat til at blive udløst, når behovet er til stede. Der er brug for en instinktiv automatik. Instinktbegrebet i biologien er netop betegnelsen for automatiske, artstypiske reaktionsmåder, der får dyret til at søge den rette føde, udsende parringssignaler, bygge rede eller huler, fodre unger og så videre. Men Martinus udvider instinktbegrebet til også at omfatte organismens udvikling, for eksempel udvikling af øjne og ører, fordøjelsesorganer, muskler, lemmer og så videre. Ifølge Martinus er både arternes organismeformer og deres hensigtsmæssige adfærd instinktfunktioner det vil sige en parat automatik som er forud-programmeret. Hele udviklingsstigen med dens

forskellige forgreninger i form af insekter, fugle og pattedyr og så videre. er en programmeret plan, som ligger i en ubevidst del af hver enkelt individs indre. Denne plan udløses gradvis under indflydelse af individets naturmiljø og de krav, som dette stiller for overlevelse og behovsopfyldelse. Det er denne proces, der giver sig udslag i mutationer. Desuden er planens udløsning betinget af individets trang til at kunne noget mere for at kunne opleve behag og undgå ubehag. En dyndspringer, som klatrer op over vandoverfladen i en sø og klamrer sig til et siv med sine brystfinner, er således parat til det næste organiske stadium i udviklingen. Ubevidst men i overensstemmelse med den guddommelige udviklingsplan udløses et sæt indre genetiske dispositioner eller mutationer således, at dyndspringeren i et af sine næste liv fødes som en padde, der har lemmer, som bedre kan opfylde dens ønsker om at kunne bevæge sig på landjorden. Planterigets og dyrerigets udvikling på Jorden med deres utrolige artsvariationer og deres indbyrdes afhængighed og samarbejde er således udfoldelsen af en gigantisk intelligent plan, der viser sig ved, at den programmerede automatik understøtter individernes oplevelsesmuligheder og frie valg, – det vil sige deres bevidsthedsudvikling. Hvor og under hvilke omstændigheder den instinktive programmering har fundet sted, vender vi tilbage til.

Når flere generationer af forskere har hyldet en materialistisk tilfældighedsteori, må der derfor have været andre grunde end teoretiske betragtninger. En af disse har utvivlsomt været en emotionel reaktion mod kirken og dens autoritet. Kirken har gennem århundreder tvunget folk til at tro på religiøse dogmer, og talrige mennesker har den brændt på bålet for deres vantro. Hvorfor skulle konflikten ellers blive så dybtgående?

Men mere teoretiske anfægtelser har dog også spillet en rolle som det spørgsmål, hvorfor naturen i så stor udstrækning viser grusomhed og ligegyldighed over for det enkelte individ og tilsyneladende ikke har barmhjertighed med den svage. Trods organismernes indre hensigtsmæssige strukturer og trods rigdommen af deres variationer, må både arter og talløse enkeltindivider bukke under for en tilsyneladende grusom og uretfærdig skæbne i en natur, hvor den enes brød er den andens død. Denne tilsyneladende ufølsomhed fra livets side skyldes imidlertid iføl-

ge Martinus, at man ikke ser helheden og ikke har alle brikkerne i livets puslespil. Det er præcis her, Martinus har sin mission ved at vise den kosmiske helhed som retfærdiggør det såkaldt onde, herunder også den brutale livsform i dyreriget.

Hvad er da meningen med evolutionen? Den er ganske enkelt at skabe fuldkomne åndsvæsener som både har indsigt i livets love og respekt for alle andre livsformer, altså både viden og moral. Vi er selv et eksempel på et væsen som er nået et stykke vej i den retning. Målet for menneskenes tilværelse er at udvikle sig til at blive "rigtige" mennesker, det vil sige fuldkomne mennesker. Men det samme er målet for alle andre væsener, planter og dyr, som i dag befinder sig på vidt forskellige stadier i processen. Martinus' pointe er, at alle evolutionens stadier og kampen for tilværelsen i dyreriget er nødvendige for at nå dette mål. Det er for det første nødvendigt at udvikle en organisme som grundlag for at kunne opleve den fysiske verden og kunne fungere i den. For dyrene er det som nævnt væsentligst automatiske instinkter, som varetager behovstilfredsstillelsen, men for de højere dyr suppleres instinkterne mere og mere af bevidste psykiske kræfter og vilje baseret på erfaring. For at den millionårige udvikling kan have betydning for det enkelte individ, måtte det have mange liv til sin rådighed, så det fra liv til liv kan højne sin udvikling. Det vender vi tilbage til.

Og hvad er meningen med det "onde" i dyreriget? Det onde er umiddelbart ubehagelige erfaringer, og erfaringer er grundlaget for viden. Derfor er det "onde" ikke noget negativt, men en betingelse for udvikling. Men det "onde" har desuden en dybere betydning. Når målet med udviklingen for eksempel for menneskets vedkommende er at blive et kærligt og fredssøgende væsen, kræver det ifølge kontrastprincippet, at det kender kærlighedens og fredens modsætning, og det er netop det onde i alle dets variationer såsom modgang, strid, fjendskab, had, sygdomme og lidelser med mere. Ligesom man ikke kan erkende lys uden på baggrund af mørke, således skal man have omfattende og dybtgående erfaringer med sorgen, smerten, vreden og hadet med mere for at kunne forstå, søge og værdsætte kærligheden. Det er ikke nok teoretisk at kende livets mørke side. Den skal læres indefra som direkte erfaring for at blive det nødvendige grundlag

på hvilket lykken, glæden og kærligheden kan bygge. Det er som nævnt opfyldelsen af det universelle kontrastprincip for sansning og oplevelse, som Martinus her hentyder til. Uden at kende det dræbende princip og lidelsen ville man ikke have behov for harmoni og glæde, og man ville ikke kunne værdsætte disse tilstande. Al sansning og oplevelse er baseret på kontraster. En ensartet tilstand bliver monoton og må ændres til en eller anden side, hvis der fortsat skal være oplevelse. Derfor er bevægelse en grundbetingelse for en fortsat livsoplevelse, og bevægelsens formål er at skabe en forskel eller kontrast i forhold til den eksisterende tilstand. De stærkeste kontraster i synsfeltet er lys og mørke, og derfor bruger man normalt hvidt papir, hvis man skal skrive eller tegne og bruger en sort streg. På en sort tavle vil man derimod bruge hvidt kridt. Jo større kontrast mellem figur og grund, des tydeligere tekst eller billede. Den sjælelige oplevelse af glæde, tryghed, frihed, harmoni eller kærlighed og så videre danner ingen undtagelse i forhold til kontrastprincippet. Også her må der i hvert enkelt tilfælde være en baggrund, på hvilken den sjælelige tilstand træder frem og markerer sin anderledes natur. Hvorledes skulle man for eksempel kunne kende frihedens glæde, hvis man ikke kendte ufrihedens eller fangenskabets snærende bånd. Eller hvorledes værdsætte tryghed, hvis man aldrig havde oplevet usikkerhedens eller angstens trussel.

*Martinus: "... Ethvert væsen i tilværelsen vil således være absolut ude af stand til at opleve noget, til hvilket det ikke i forvejen har oplevet modsætningen. Hvorledes skulle vi for eksempel kunne opleve sort, hvis vi ikke havde oplevet hvidt? Hvordan skulle vi være i stand til at erkende lys, hvis vi ikke havde oplevet mørke? Og hvordan skulle vi vide, at noget var behageligt, hvis vi ikke forud havde oplevet noget, der var ubehageligt og så videre. Al sansbegavelse og dermed en hvilken som helst form for oplevelse af livet beror således på kontrastforholdene i tilværelsen."*⁹

I dyrerigetets farefulde, usikre og smertefyldte tilværelse lægges således et nødvendigt erfaringsgrundlag i de levende væseners indre for en lang ræk-

---

9) Martinus: Livets Bog I, stk. 35

ke fremtidige, værdifulde udviklingstilstande. Hele tilværelsens lyse side: kærlighed, frihed, glæde, kunst, viden, kreativitet og så videre får individet på denne kontrastmæssige baggrund mulighed for at kunne opleve, først som længsler og ønsker, senere som realistiske tilstande. Længslen efter fred og humanitet besjæler netop utallige mennesker i dag overalt på kloden på grund af en blodig forhistorie, og mange er i fuld gang med at realisere disse idealer for sig selv og deres omgivelser. Det er altså ifølge Martinus personlige erfaringer med fortidige lidelser, der gør mennesker motiverede til at skabe en bedre verden uden krig, fattigdom, sygdom, barbari og intolerance.

Men som allerede antydnet er ubehag i alle afskygninger også en spore til intelligensmæssig udvikling. Ved at leve i et farligt naturmiljø, hvor et uopmærksomt øjeblik kan betyde "døden", bliver dyrene stimuleret til at være opmærksomme og reagere hurtigt. Når fjender lurder overalt, må man udvikle sit syn og sin hørelse, hurtighed og fysisk styrke. De utallige udfordringer i naturen har efterhånden fået intelligensen til at vokse frem. De højerestående dyr har allerede en elementær intelligens, men mennesket er klart den dyreart, som er nået længst på dette område. Hvordan skulle menneskene have lært at tænke og dermed lave våben, at dyrke jorden, bygge huse, skibe og broer, konstruere biler, tog og flyvemaskiner, trykke bøger, lave telefon, fjernsyn og computere med mere, hvis udgangspunktet ikke var en farlig og ufremkommelig natur, hvor man skulle kæmpe mod naturens elementer såsom kulde, storme, tørke og nedbør og dog dagligt skulle finde sin føde. Det er på alle områder nøden som har skærpet menneskets fantasi og motiveret det til de talrige opfindelser, der har ført til det moderne velfærdssamfund. Det er problemer, som har skabt den menneskelige intelligens.